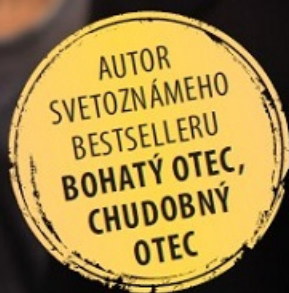

ROBERT T. KIYOSAKI

MOTÝL

FAKE

AKO ODDELIŤ PRAVDU OD LŽÍ
VO FINANČNOM SVETE

FAKE

FAKE

**AKO ODDELIŤ PRAVDU OD LŽÍ
VO FINANČNOM SVETE**

ROBERT T. KIYOSAKI

VYDAVATELSTVO MOTÝL

FAKE

Copyright © 2019 by Robert T. Kiyosaki

This edition published by arrangement with Rich Dad Operating Company, LLC.

All rights reserved.

Translation © Kristína Horková 2021

Design © Motýľ design 2021

Cover photo © Sueddeutsche Zeitung Photo / Alamy Stock Photo

Slovak edition © Vydavateľstvo Motýľ 2021

ISBN: 978-80-8164-247-0

Bohatý otec hovorieval:
„*Rybu v čírej vode nechytíš.*“

... v duchu starovekého čínskeho príslovia

transparentnosť pod. m., žen. rod.

Definícia slova *transparentnosť*

1. priezračnosť, priesvitnosť
2. do akej miery majú investori okamžitý prístup k požadovaným **finančným** informáciám o spoločnosti, napríklad k cenovým úrovňam, hĺbke trhu a auditovaným **finančným** uzávierkam

*Venujem všetkým,
ktorí hľadajú pravdu*

POĎAKOVANIE

TROJKÁR ĎAKUJE JEDNOTKÁRKE

Na strednej škole som dvakrát prepadol, pretože mi nešlo písanie. V prvom ročníku som z angličtiny schytal rovno päťku. Niežeby som nevedel písať. Písanie som ovládal, ale nešiel mi pravopis, a preto som vždy písal „pravopisne nesprávne“.

Aj tak som presvedčený, že tú päťku som dostal preto, lebo náš učiteľ nesúhlasil s tým, čo som dával na papier. Nemal som problém napísať, čo si o ňom myslím. Zaujímalo ma, prečo nás núti čítať knihy, ktoré nás nebavia. Okrem toho podľa mňa nerobil svoju prácu dobre, pretože nechal prepadnúť viac ako sedemdesiatpäť percent žiakov z našej triedy.

Po tom, ako som prepadol, som takmer odišiel zo školy. Zdrvilo ma to. Nikomu sa nepáči, keď ho označia za hlúpeho. Školu som začal nenávidieť. Chcel som sa vzdelávať, ale nie v predmetoch, ktoré nám vnucovali. Vďakabohu, môj chudobný otec ma od odchodu zo školy odhovoril... Škoda však už bola napáchaná. Syn bohatého otca dostal od toho istého učiteľa angličtiny rovnakú známku ako ja.

Školu som dokončil vďaka tomu, že som sedel vedľa najšikovnejšieho dievčaťa v triede, vedľa jednotkárky. V škole sa žiadosť o pomoc nazýva „podvádzanie“. Svet biznisu to volá „spolupráca“. Keby som *nebol spolupracoval* s jednotkárkou, strednú by som nikdy nebol dokončil.

Dnes som známy ako najpredávanejší autor, autor najznámejšej knihy o osobných financiách v histórii. Tento status som dosiahol vďaka spolupráci.

Toto je vlastne „ďakujem“ vyjadrené viacerými slovami a patrí Mone Gambettovej, podnikateľke vo svete vydávania kníh. Mona je moja jednotkárka. Moja redaktorka, vydavateľka, koučka, fanúšička a priateľka. Spolupracujeme spolu už roky a vydali sme množstvo kníh. Kniha Fake by možno nikdy nebola uzrela svetlo sveta, keby Mona nebola v mojom tíme... Keby nebola mojou novou jednotkárkou.

Kniha Fake mala vyjsť už pred vyše rokom. Napísal som ju a hneď aj prepísal, pretože svet sa veľmi rýchlo mení a my sme museli taký zložitý problém, akým sú falošné peniaze, podať jednoducho. Mona ma neprestávala povzbudzovať, nestážovala sa, neodsudzovala ma, nekritizovala, ani keď som začínal písať opäť znova a znova. Nevzdala to so mnou.

Túto knihu venujem Mone, aby som jej poďakoval. Keby nebolo Mony Gambettovej, jej povzbudzovania, trpezlivosti a ochoty dať mi spätnú väzbu aj v náročných časoch, pravdepodobne by som sa nikdy nestal spisovateľom – *skutočným* spisovateľom, akým som dnes.

OBSAH

Úvod		15
PRVÁ ČASŤ: FALOŠNÉ PENIAZE		29
ÚVOD		31
Prvá kapitola	Falošné peniaze	
	Vo svete nastanú zmeny...	32
Druhá kapitola	Veríme v Boha	
	Kto si získal vašu dôveru?	46
Tretia kapitola	Sedem praktických dôvodov, prečo vlastným skutočné zlato a striebro	
	Argumenty za božie peniaze	63
Štvrtá kapitola	Tlačenie falošných peňazí	
	História sa opakuje	89
Piata kapitola	Koľko peňazí tlačíte?	
	Ako prevziať kontrolu	105
Šiesta kapitola	Osem filozofických dôvodov, prečo vlastným skutočné zlato a striebro	
	Aké máte vy?	132
DRUHÁ ČASŤ: FALOŠNÍ UČITELIA		153
ÚVOD		155
Úvod do druhej časti	Falošní učitelia	156
Siedma kapitola	Prečo boli traja mudrci múdri?	
	Hodnota celoživotného vzdelávania	171
Ôsma kapitola	Späť do školy	
	Boj proti všetkému falošnému	182
Deviata kapitola	Ako uloviť veľa rýb	
	Vidieť neviditeľné	198

Desiata kapitola	Prečo sú chyby najlepším učiteľom Ako sa poučiť z vlastných chýb	221
Jedenásta kapitola	Ako škola udržuje ľudí v chudobe Vzbura proti zastaranému školstvu	244
Dvanásta kapitola	Podnikatelia vo vzdelávaní Vidíte budúcnosť?	262
Trinásta kapitola	Štúdium u Boha Učiteľov si vyberajte dôkladne	283
TRETIA ČASŤ: FALOŠNÉ AKTÍVA		315
ÚVOD		317
Úvod do tretej časti	Falošné aktíva	318
Štrnásta kapitola	Prečo odísť do dôchodku v mladom veku? Ďalšia veľká kríza	319
Pätnásta kapitola	Kto mi vzal peniaze? Ako dôchodky a falošné aktíva spôsobujú, že chudobní a stredná vrstva ešte viac chudobnejú	349
Šestnásta kapitola	Chytanie rýb v prieslačnej vode Nepravdivé informácie a transparentnosť	388
Sedemnásta kapitola	Koniec amerického dolára? Rozmach, krach, pád – kolaps?	410
Osemnásta kapitola	Príprava na ružovejšiu budúcnosť Dosahovanie duchovného zdravia, bohatstva a šťastia	435
Devätnásta kapitola	Ako lietať s orlami vo svete ovládanom sliepками Prevezmite kontrolu nad svojím životom	457
Myšlienka na záver		485
O autorovi Robertovi Kiyosakim		486

ÚVOD

BUDÚCNOSŤ JE FALOŠNÁ

Knihu Fake som dokončil v apríli 2018 a na jeseň toho istého roka už bola zeditovaná a pripravená do tlače.

Dvadsiateho ôsmeho mája 2018 som prechádzal okolo nového stánku. Očami som prebehol zástupy vystavených časopisov, ktoré kričali: Pozri sa na mňa! Vyber si ma! Kúp si ma!

Prirodzene, tie s krásnymi ženami a rýchlymi autami na titulke kričali najhlasnejšie. Mňa však lapila za golier celkom nevýrazná obálka časopisu Time, ktorá akoby hovorila: Musíš si ma prečítať. Jej titulok hlásal:

Ako moja generácia zničila Ameriku

Tento článok ma zasiahol tak silno, že vydanie knihy sa muselo posunúť.

Posledný dielik puzzle

Už ste niekedy skladali obrovské puzzle s tisíc dielikmi? Trávili ste hodiny, dni, niekedy týždne pomalým prehrabávaním hromady dielikov, až kým vám konečne nezostal ten posledný, ktorý celé dielo zavŕšil?

Článok v časopise Time bol posledným dielikom mojej tisíc-kusovej skladačky, ktorá vytvorila obraz minulosti, prítomnosti a budúcnosti. Preto v knižke Fake nesmel chýbať. A to znamenalo, že som ju musel prepísať.

Elita

Článok Stevena Brilla uverejnený v časopise Time dvadsiateho ôsmeho mája 2018 hovorí o akademickej elite. Sám autor k nej patrí, keďže navštevoval Deerfieldskú akadémiu, elitnú súkromnú prípravnú strednú školu v Massachusetts. Neskôr vyštudoval Yalovu univerzitu a Právnickú školu Yalovej univerzity.

Citujem Stevena Brilla z predmetného článku:

Keď moja generácia (populačne silná povojnová generácia) plná samých úspešných ľudí doštudovala na elitných univerzitách a vstúpila do sveta profesionálov, jej osobný úspech mal často vážne spoločenské dôsledky.

Vysvetlenie: Elitári sa stali chamtivými a starali sa len o seba na úkor ostatných.

... vytvorila ekonomiku založenú na transakciách, ktoré aktíva len presúvajú namiesto toho, aby vytvárali nové.

Vysvetlenie: Namiesto toho, aby sa elita sústredila na vytvorenie nových obchodov, produktov, nových pracovných miest a obnovu americkej ekonomiky, hrabala peniaze len sama pre seba.

Vytvorila exotické a riskantné finančné nástroje vrátane derivátov a swapov na úverové zlyhanie, ktoré síce zaručujú eufóriu z okamžitých ziskov, no izolujú tých, ktorí riskujú, od tých, ktorí znášajú následky.

Vysvetlenie: Príslušníci elity vytvorili falošné aktíva, na ktorých zbohatli oni a ich priatelia, no všetkých ostatných ošklbali. Keď im niečo nevyšlo, vyplátili si bonusy. Bežné rodiny potom doplatili na ich zlyhanie vyššími daňami a infláciou.

Prvý dielik puzzle

Brillov článok bol posledným dielikom mojej skladačky. Prvý dielik bola kniha *Grunch of Giants* vydaná v roku 1983 (v češtine vyšla pod názvom *Velká celosvětová peněžní loupež*, pozn. prekl.).

Knihu *Grunch of Giants* (anglické slovo *grunch* je skratka pre **Gross Universal Cash Heist** – veľkú celosvetovú peňažnú lúpež) napísal doktor Richard Buckminster Fuller, známy futuroológ a vynálezca geodetickej kupoly.

Pavilón USA na Expo 67

V roku 1967 som sa stopom vydal z New Yorku do Montrealu navštíviť výstavu Expo 67: Človek a jeho svet, ktorú v Kanade už tradične propagoval slogan *Svetová výstava budúcnosti*. Pavilón Spojených štátov mal na svetovej výstave podobu Fullerovej geodetickej kupoly.

Hoci som sa s Fullerom v Montreale osobne nestretol, mal som to šťastie

byť jeho študentom v rokoch 1981, 1982 a 1983. Fotografia nás zachytáva na týždennom školení s názvom Budúcnosť obchodu, ktoré sa konalo v Kirkwoode v Kalifornii neďaleko jazera Tahoe v roku 1981. Každé stretnutie s Fullerom na mňa hlboko zapôsobilo a zmenilo mi život.

Vo svojej piesni What One Man Can Do (Čo človek dokáže), ktorá je venovaná tomuto skvelému človeku, nazval spevák John Denver Fullera „praotcom budúcnosti“.

Fuller zomrel prvého júla 1983, približne tri týždne po mojom poslednom školení s ním. Pamätám si, ako som si vtedy okamžite zohnal knihu Grunch of Giants a hneď som ju zhltol. Fullero-va práca sa do značnej miery prelínala s tým, čo učil bohatý otec svojho syna a mňa. *Grunch* je príbeh o tom, ako najbohatší okrádajú svet. Kniha Grunch of Giants bola prvým z tisícky dielikov mojich *nových* veľkých puzzle.

Od roku 1983 do roku 2018 som sa vzdelával, čítal, zúčastňoval na seminároch, počúval som a učil som sa od všetkých, u ktorých som predpokladal, že by mohli ukrývať ďalšie dieliky z mojej skladačky s obrazom veľkej celosvetovej peňažnej lúpeže.

V druhej časti tejto knihy s názvom Falošní učitelia spomeniem niekoľkých skutočných učiteľov, ktorých som stretol, u ktorých som študoval a ktorých prácu som čítal – skutočných učiteľov, ktorí schovávali dieliky mojich puzzle.

Dvadsiateho ôsmeho mája 2018, tridsaťpäť rokov po prečítaní Grunch of Giants, som v časopise Time narazil na Brillov článok – posledný dielik mojich tisíckusových puzzle. Brill potvrdil väčšinu Fullеровých obáv a predpovedí uvedených v jeho knihe.

Fuller bol futuroológ. Mnohé z jeho predpovedí a obáv sa už naplňajú, a preto prišiel Brillov článok *v tom správnom čase*.

Posunul síce vydanie tejto knihy, ale aj tak som Brillovi vďačný za to, že uverejnil svoje poznatky o svete, o ktorom vedia iba vyvolení, o svete tých najlepších, najšikovnejších a najinteligentnejších – o výkvetе Ameriky.

Ak ešte nemáte predstavu, o kom píšem, tu je niekoľko slávnych predstaviteľov *elity*:

1. prezident Bill Clinton,
2. ministerka zahraničných vecí Hillary Clintonová,
3. prezident Barack Obama,
4. prezident George H. W. Bush,
5. prezident George W. Bush,
6. predseda Federálneho rezervného systému Ben Bernanke,
7. predsedníčka Federálneho rezervného systému Janet Yellenová,
8. senátor Mitt Romney.

Na svete však existuje mnoho ďalších elitárov, ktorí riadia svet.

Žiadne sprisahanie zloduchov

Netvrdím, že elitu tvoria zlí ľudia (hoci niektorí možno zlí sú) alebo že sú súčasťou nejakého sprisahania. Keďže platí prezumpcia nevinny, verím, že príslušníci elity sú poväčšine dobrí ľudia, ktorí robia to, čo považujú za správne. Problém je, že pre ich vysokú inteligenciu im často chýba sebareflexia, a preto aj keď si myslia, že si počinajú správne, v skutočnosti ničia život miliardám nevinných ľudí.

Kto sú lupiči vo veľkej celosvetovej peňažnej lúpeži?

Lupiči a akademická elita *nemusia* byť nevyhnutne tí istí ľudia. Fuller nepíše o elite ako o lupičoch. Na základe jeho prednášok a kníh sú v mojom ponímaní elitári iba bábkari a ľudia, ktorí riadia veľkú celosvetovú peňažnú lúpež, sú bábkari. Každý vie, že bábkarov takmer nevidieť. Radi sa schovávajú v tmavom zákulisí. V tejto knihe sa budem z celých síl snažiť vytiahnuť bábkarov na svetlo sveta.

Podme sa pustiť do upravenej verzie knihy Fake.

Čo je skutočné a čo falošné?

Pokiaľ nežijete niekde v jaskyni, dnes nepočúvate o ničom inom, len že niečo je *falošné*. Takmer všetko, čomu sme kedysi verili... už nie je pravda.

Prezident Donald Trump spopularizoval spojenie *fake news* (falošné/nepravdivé informácie), ktorým kritizuje médiá za neobjektívne informovanie verejnosti, či už to tak je, alebo nie. Mnoho ľudí má na sociálnych médiách falošných sledovateľov. Miliardy dolárov idú na napodobeniny rolexiek, vuittoniek a Versaceho. Existujú dokonca nepravé farmaceutické výrobky.

Sedemnásteho januára 2019 časopis Time poukázal na rozdiel medzi *informáciou* a *dezinformáciou* (falošnou/nepravdivou informáciou) prostredníctvom citátu z knihy Rogera McNameeho *Zucked*: „*Na facebooku vyzerajú informácie a dezinformácie rovnako, až na to, že dezinformácie generujú väčšie zisky, a preto sa s nimi zaobchádza lepšie.*“

Takýto začarovaný kruh dezinformácií kŕmi v ľuďoch presne to, čo ich najviac rozčuľuje, a neustále ich provokuje, rozrušuje a rozpaľuje.

Deep fake

Nová technológia s názvom *deep fake* umožňuje amatérskym technologickým nadšencom zachytávať fotografie a hlas slávnych ľudí a vytvárať z nich realistické falošné videá. Ako sa dalo očakávať, najpopulárnejším využitím technológie *deep fake* sa stala premena skutočných filmových herečiek na falošné pornohviezdy. Nebezpečnejšie by bolo, keby takýmto spôsobom vzniklo video, v ktorom mocný líder vyhlasuje vojnu nejakej krajine.

Jednoducho povedané, už sa viac nedá veriť vlastným očiam ani ušiam.

Overovanie pravdivosti informácií môže v dnešnej dobe znamenať rozdiel medzi bohatstvom a chudobou, vojnou a mierom, dokonca aj životom a smrťou.

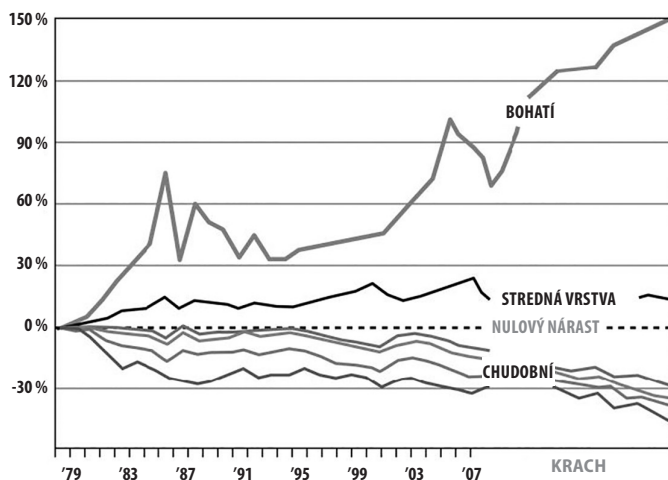
O čom je táto kniha

Táto kniha sa venuje *falošnosti* v troch konkrétnych oblastiach:

1. **Falošné peniaze:** Falošné peniaze dokážu spraviť z bohatých ešte bohatších a zároveň z chudobných a zo strednej vrstvy ešte chudobnejších.

PRIEPAŤ

Zmeny v podieloch na príjmoch v porovnaní s rokom 1979, po zdanení a inflácii

2. **Falošní učitelia:** Čo ste sa v škole naučili o peniazoch? Väčšina ľudí odpovedá: nič. Učitelia sú zvyčajne skvelí ľudia. Vzdelávací systém je však nefunkčný, zastaraný a nedokáže pripraviť študentov na skutočný svet.

Namiesto toho, aby školstvo viedlo študentov k poznaniu, vedie milióny mladých ľudí do finančnej temnoty a toho najhoršieho dlhu – študentskej pôžičky.

Dlh na študentských pôžičkách dosahuje hodnotu vyše 1,2 bilióna dolárov a predstavuje najväčšie aktívum americkej vlády. V kriminálnom svete sa to nazýva *vykorisťovanie*.

Definícia vykorisťovania:

1. odobratie peňazí alebo majetku použitím násilia, najmä ak je do takejto činnosti zapojená verejná osoba;
2. účtovanie nadmerných hrubých poplatkov.

3. Falošné aktíva: Najprv treba zadať rozdiel medzi aktívom a pasívom a porozumieť mu.

LEKCIA O FINANCIÁCH

Aktíva vkladajú peniaze do vášho vrečka.

Pasíva vám peniaze z vrečka vyťahujú.